

Londyn 1839. Maj

276

szczęśliwie stawać upomnę T. B. z Babuiką przez Petersburg, Sankt
petersburg do Londynu domowa, ze swojimi pismami, tak są one dobiegły, w domu
Dziwni i nie. —

nie a miał powieści niewyjęte — brakuje orau do napisania; —
przygotowałem do druku tomiki; w których będą: 1° Wojny w Szwecji
2° Mała (Sokół) 3° W Niebo-wieści (Mysterja) 4° Wielki
nowe i dwubierz co są dotychczas — Na następny towarzysz twoją literaturę
londyńską ofiarowałem 20 funtów — potrzebuję nieco więcej powieści
wyjęte w Krakowie w 1838 r. pod tytułem powieści T. B. w drukarni Heblera
i moje powieści drukowane w Kormaitowia, Lwówku, i moje powieści
drukowane w Stawianinie. etc. Do Kormaitowia dotychczas
Karku, reicher ja przygotować, nadrobić etc i pisać.

Twoj — Olszewski

May 1889. Tom. Oliganist

Tringa *g. unicolor* *front.* *max.*
Ears very pale. *Tringa* *g. unicolor* *front.* *max.*
nests with young *g. unicolor* *front.* *max.*
Tringa *g. unicolor* *front.* *max.*
Drake or very old

Moi Leonardie! Londyn. 20. Wnima. 1837

Odebrałszy Twój list datowany 13 Wnima, postanowi-
łem do Ciebie w ten sposób pośrednio się skierować, odpis
sprawie; a to, żeby nieodwlekać chwili podziękowania ci
za uwagę i w moim dziele, jak i pozycję dotąd
w amfrowy swe nieplodną. Działanie rąk nieplodnych:
moje kłopoty utrzymuje się nieodwlekać byłoby kłopot, natomiast moją
stwierdzić uprzednio albo nie; ale zato podjęta i naprowadzić mi kłopot.

To dobre. Ręka! - Stało się przez prawdziwe. Jakoś dowiaduję się i stępo
liście, że Januszewicz przyjechał do Ramiar. Czy ja to odbyć i ma!
ile egzemplarzy ma być do Ramiar dostawione? czy o samych li kłopotach
w tym Januszewicz wypłył morze? - o to nie wiem - zgodzić się mogę.

Chciałoby być, a może i by być pod wpływem Ramiar, jakoby była od
powiedzi, gdyż by to rozprawy czy skłócić w sprawie wypłył, mi auwicie
Kronikarz: grubość nie wogóle mieć trochę.

Dziś mi co pyta o nowostach literackich - czy rozdać wydziału moją
czy kłopoty nie jakieś jaśnie Tadeusza? - Co Goppyński? co inni robią?

Albo: czy portaler mój listem do Stanisława
Janowicza? -
Twój Alorowicki

37. Mary Street, Hampstead Road.

1840. Kwiecień. Dnia niewiem - pomylił.

Przepraszam cię, Leonardie, nowina, omyłka moich prozji
z Grabownego Dziękuję ci za to: ale list twój nie jest
odpowiedzią na mój - czy odpędzi się twój? Proszę ta-
; tu proszę o odebranie w Krynkami: pomyślenie mi należąca
z 20 egz. Serenyji: i pomyślenie: czyż niechciało dać
250 fr. za 350 egzemplarzy Serenyji.

Nawet byłbyś ci obowiązany za spełnienie spejsze
mojej prozji. - Sto uadomę, niewiele wyprawdzie
chmurę dłużej ale głębiej -

Man zamias pomyślenie: Foricenia i Mincini pomyślenie z Nabina et Comp
ale, roztania - nie pomyślenie: jest boie - tenż zająty pomyślenie -
wanie - doć obfemny polmicy Legendy, pod tytuł Ugnium pomyślenie
roztanie napisane.

Styż, że wyszły prozji Rogdana: jak mnie to cieszy!
Jakże byś nad je już najprędzej odpisał.

pozdrawiam ci.

Thomas August

Moi Leonardzie!

Mógł się strachować, że moje niemiłe pismo: mój niemiły list
 czy moja pisanina, nieobciąża interesem, którym zajmować się nie chcę.
 Język o tych niegłębokich ćwiczeniach - kocię w gardle
 jak mi stały, ~~niechciał~~ ~~niechciał~~ pomógł i w mo-
 onity wiesz moje: dłużej jest niewolnicem, niż niepo-
 słuszym, w mojej porażce chwastu aqua, którymby potrafił
 zagłuszyć to wielkie serce, które jest sumieniem, a które jest
 jak woli, nonli me tangere. Jestem niewolnicem - jednym
 z najniebezpieczniejszych. Wierzę, że nacię: kusa ruda - pisana
 do Literary Association, o przyjęciu kilkunastu funtów, pod warunkiem
 opiewanej, miesięcznej regularnej wypłaty: przez dwie sesje nad moją
 pismem pisznie psychologicznie dyskutowano - i - o dmiwno -
 w donach, mają aż nadto aqua i gubietow - i. t. d.
 Na tobie teny, ceta moja uadzię: byś do brzy, odbier w kłuję
 Polnicy natężeni: moji w 20 exp: exer. i cyfry, czy inierches
 daci mi 250 fr. i wzię natę 350 exp: exercypion. —

W Foreign Quarterly Review jest artykuł o Literature
 Polnicy, gdzie i w mie chwala i cyfry, poczyta meso
romébourtę. Co się stało z moim głose? miatus mi se to cyfry.

Twoj Tomasz August

27 40 J. Olijarski

⁴ Daj: na za kupce rozcina
Piotr z Awarinii Ceter. ag. z pie.
mizre, aduariat.
Potrzebam w dalszym aj miedze.
Czy ktoszama Polka niezrob zakony
w Lwowie? Ktoz w Warszawie oledzi
P. pochwalnie wniechajcie.
Co zgrozow.

Mouine

Leonard Niedzwiedzki

25 rue Faubourg de Roule
Paris.

12. Listopada 1840. Gwatemala

Miało być tylko 4. cyfry; ale coż
 pomyślił z moją piórą? oto widać
 teraz przypietac na 8^u lub 9^u ty:
 na dwa toniaki; powiada że potrafi
 być wzięty do ciężkości do 13^u cyfry ty:
 trzy toniaki ~~po przegadaniu~~ sąsoby w przy-
 cyfry dać. Same opowiadanie Louisa
 o jego podróży po państwie tureckim
 zajmują dwa cyfry. Chociaż przywraca
 uwagę szczególną mojemu, jednak nie
 niepełna - brzoze wciąż na cięt - unosi.
 Trzyma się tylko ostro, ajety nieznaciel.
 powieć Ugnum zajmie więc te trzy toniaki.
 Inna brzoze miała tyfus: ~~brzoze~~ szamoket
 i może jeszcze obszerniejsze od Ugnum dosta-
 wa ramy. - Jeszcze zobaczymy jak to brzoze.

ACH. Iste numerata inefficacia.
Liscie si, jezeli bogj pozwoli, uszyje
spodobniejszej prony jednac cześci
na to trzeba. Zyczenie je niczoby
byto dac' po cze. exercycion z cześci
niemie - je to procent od tego co
ty належи. Jate, qto zechce, bedie
mial cześci exercycion - ja cześci
mojeo bileta numeracyjnego. Za qtony
wymian mozeby dac' następuj?

Przenumerata na dwa tomy
~~Utworzo~~ Tomessa - Augusta Oleszanskiego

nieznacząca uszyci terminu wyjscia.
A mzyk na te dwa tomy jebrud
facy moje utwory qtozoby mogly jmy.
Najmniej by w galicji kursowac, bez

karazy na odprawienie...

Ms. Bilety na kompozycje postępcze
 tegoż ~~tytułu~~ przyjmowane będą przez
 mnie, których nazwiska są u mnie: referta
 odsyła do kolektorów --
Oto listy do Ciebie dla mnie!

Odebrałem od Teffra owo pismo --
 co Teffs tobie pomijał: gdyż podpisywać ić
 ani dnia, ani wieczora, ani roku
 niewiedziat, a do tego, przez siebie
 w palce nieumiał ić podpisać.
 wiesz, że to warte było widzenia!
 etc. . . Cytatę Grébovskiego:

Mnua tylko ty jedne byś chętnie...
 Czy nie mógłbyś je przez siebie odpisać
 do Galicji: do Korkowskiego: u którego
 są moje manuskrypty: mianowicie
Korciotny ^{poemat} zupelnie w rękach Mnua

27. Lutego 1841.

292

43. Davis Street. Berkeley Square

Kochany Leouardzie!

Z niego odrytam kartę, którą przysłał mi. Stumaga się dla czego nieczyta
zadną twemu zdaniu:

1° Niemań zuzeraja dla niewiedzieć kogo pisac'. Ulega ni' stielac' niemyślan do
stoworaka zabita - plispa. Nauka w las niepossta:

2° Niemoż sobie przypomnieć o jakim soneciu mara.

3° Nieporiada manuskrypta moich sonetow.

4° Opamietań, cismota w uat lutuiz. - Ludzie, suspaia czy uicstuspaia, za nadto mata,
wartoń przynawzaja do ~~mojej~~ pracy przypadły na mnie, ażeby w uiaz, wstad
repta mojej mlodoi, ażeby dla niej znocil branytowa braci: glodu i chłodu.
Dziś ja uie ten co wczora. - To cygaro albo uncja tego tytoniu lub tej tabaki qostaja
tyje a tyje - podtoza, uctoz codziuj dzien myje a codziuj zamiatu - orna, qontoa,
etc. uctore codziennie cyffera - godziuj: ga, o uctorej otwieram ulepa, 11^a, o uctorej
zamyslam - zarezebrowanie wydatkow - etc etc - oto moja teraz spozycja!
codzienniejsza bo przynajmniej dla mnie przystecza: przynajmniej mam codziuj
nawata misa i pomieszczenie. -

5° Otczouy obajstwiuiz ludzka state - li narzaju obajstwu. Samotny, praudziuie
zakonnz, zdieraty, niezazdrouy niczego uicoma, uicdz smy uomicie pletujsz ognia,
pals fajus i uzejzasa czy s parluie czy ucto uicosped do ulepa. Tawie moje jycie.

Stronami w Dziejach
2. Lutego 1854

Wizytowka 1. Lutego 1854.

293

Kochany Leonardzie

Posyłam Ci list do Pana Zamoyckiego —
To po pierwsze; po drugie: czynię Ci solenne
zapytanie — jeśli chcesz ze znakiem? — Czyby
niemożna s pensją moją tak zrobić, żebym
niepotrzebował o nią się zgłaszać więcej jak
raz na rok, a najwięcej dwa razy? bo, przypomniał
Ci się, że snadniejszy mi niedostatek jak prośby.
Jak wieś zapewnie: Mam w waszym skarbce
miesięcznego 30 fr. — wybratem doład 95 fr.
któreś mi przysłał na ręce Szczępanowskiego.
Więc, po odrzuceniu wakacyjnych sześciu tygodni,
do końca roku szkolnego naliczyć mi się będzie
220 fr. — Wszak tak? — Owsz wtedy, powstanami
zapytanie: Czybyś mi tej summy niemożł
przysłać za jedynym zachodem, kiedy będziesz

38
wysyłał Superiorowi 1000. fr. - Trzeciego
roku miatem w tym względzie ze Szerepanowki
do cypienia; i ten mi napręd dawał. Teraz
na to go nieśtać; a moje interesa tak ura-
żone, że potrzebuję być płaconym z góry.

Co też na literackim naszym polskim świecie
się dzieje? Do nas tu promień tego nadzaju
wiadomości niedochodzi. Spróbujmy się nieco
w literackiej gawędy. Czekam twojej zapowiedzi.

A tymczasem zasysam Ci
moje uściski.

Tomasz Olizarowski.

otrzymano w Paryżu
7. Lutego 1854

Tirlemont. 6. Lutego 1854.

294

Hôtel du Plat d'Étain

Wochany Leonardie -

Jeżeli nie sąduy dzień, to przemiana suriata
zblirac się musi - Trzeci list, w kilku dniach,
ja piórze !!! Niepamiętam podobnego zdarzenia
w mojem życiu. - Skoda że banknot bez
potowicy swej tak obejść się nie może, jak
ja obchodzić się bez swojej - Przysłały mi tedy
potowicę. - Ty miałby się przydatą potowicą -
ale - że - więc! - chociaż przewiezynny huk;
Towca m aboli me do Towów potowiczych.

Gdyby wżakie bez potowu potowa się nago-
drzita: kto wie, czyby się nieuciekł do ra-
chunku probabilitatis; i może by wypadło wejść
w spółkę, i po swej potowicę spółkować. Pisz
to w potowie riasem, a w potowie serjo: niech więc
i od rzeczy będzie tylko po potowicę. -

otrzymany w Paryżu
w dniu 1854. 21/1

Spółnica, rozstępuje mi Mura, nieco podłanata;
ale jestre płodna. Mam też z nią dawniejszego,
niepokazanego jestre światu, i nowszego przyplodku:
dramatów: 1.° Trzy dramata pod tytułem: Wincenty
z hamlet cyfry, i pomozan. 2.° Dwa drama-
ta, pod tytułem: Dziwice Erymu. 3.° Dramat:
Role Duchów cyfry Magnetyzes cyfry Acwora.
4.° Dramat humorystyczny: Wulpsolyp. 5.° Dra-
mat: Marian Muzowicz. itd.

Nuske z Dziwice Erymu cyfrytaleni P. Zamojkiemu
spodobal mi się. Rzecz, pro wazniejszej cyfry,
obwieca do Moskali. Cus tego dramatu albo
juz przesudzi albo przyjdzie jestre. Nadmieniam
Ci o nim; aiebyś przy odanonej porze, sprubował
na oho publicque go wygadzi. Kupić nie kupi
z potasgować można.

Sciskan Cie
Tuzij Tomasz Pliżemal

otrzymany w Paryżu
15. Października 1854

211 Tirtlemont. 14. Października. 1854.

295

Hôtel du Plat d'Étain.

Kochany Leonardzie

Zadając czyniąc potrzebę Twojej donoszę: że
Czaykowscy są w Tirtlemont od dni kilku.

Drugi raz trzymajcie się ściśle oznaczonego dnia
ich wyjazdu; gdyż stad zwykle ktoś po nich do
Bourelli umyślnie bywa posyłany. W tym razie
jerdil prefekt, i musiał kilka dni na nich
czekać. Myśmij tu już raczeli wnioskować: że ich
niepóźniejszono przez granice.

12 danyh im 20 fr. wydali 12. I cześć mi
jutro rachunek rtoż.

Proszę o demnie enajonyh
i sam bądź rdnis -

Vale et me ama

T. Olszawski

113. Myśl o odciążeniu mojej
księgi będącej w obciążeniu

Przepraszam w Pański
7: Grudnia 1854

Tirlemont 6. Grudnia 1854.

296

Kochany Leonardzie.

Posyłam list do Pana Zamoyckiego; tudzież
rachunek Czaykowskich. Osądzili że rzecz słuszną
wyrachować się co do grosza; a zatem, przed daniem
mi na piśmie porachunku, pozostata reszta pieniądze
z podróży, na seyforytki i pióra wymieniać. Żadnej
przeło reszty od nich nie zatrzymałem. —

Wiedziałem do Ciebie, ażebyś na sukurs czyli na
odsiecz mojej kieszcei przykomenderował jaki oddejał
bankowy. Moja kieszka nie Sebastopol, a potrzeby
związaty się przeciwko mnie wielorakim aliansem.
Widycham do onych potowic; i chciałbyś ich
mieć w mojej kieszcei więcej niż wszystkie baszowie
po swoich haremach. —

Zmudziłem się nieco pegazem — wsiadłem
przeło na ostu — w bajkach. — napisałem znowu
bajkę gdzie osiel jest bahatyrem w sporcie z szatanem.
Poznaj ci ją przysię. Tymczasem Sciskam Ci Tomasz Oleżnowski

Traité de l'Éducation 1854

Notion de l'éducation

Il s'agit de l'éducation de l'homme, de son développement physique, moral et intellectuel. L'éducation est l'art de former l'homme en le guidant vers le bien et la vérité.

Il faut distinguer l'éducation de l'enseignement. L'éducation est plus large et plus profonde. Elle vise à former le caractère et les habitudes de l'individu.

L'éducation est une tâche de longue haleine qui nécessite la collaboration de tous ceux qui entourent l'enfant.

otrzymany w Paryżu
26. Gwiednia 1854
dn.

24. Gwiednia. Niedziela. 1854.

297

Wochany Leonardzie

Miech miało pisać się w drodze Fejmuś
Pani Potowica II^{ga}. - Zastanie tu przyjęcie
należyste. № 144. 11 aout 1853.
4. 51.

Posyłam Ci bajkę o Ośle i Szatanie i
bajeczke o Ośle. S pierwej zapewne wnieśli:
że ja, asinism, jako nowy systemat filozo-
ficzny, na świat minerali wydobywam. I w rzeczy
samej, asinism, przez powyższe bajki zapropagowany,
mógłby otworzyć pole do obszernych rozpraw filozo-
ficznych i kontrowersyj - takotaiby wypadate w tym
celu Kongres Minerali w Sans-couci - ale nie - wgi -

Sciskam Ci

Cheremach

18th June 1864

Dear Mother

I received your kind letter of the 10th and was glad to hear from you. I am well at present and hope these few lines will find you the same.

I have not much news to write at present. I am still in the same place and doing the same work.

I have not much news to write at present. I am still in the same place and doing the same work.

I have not much news to write at present. I am still in the same place and doing the same work.

I have not much news to write at present. I am still in the same place and doing the same work.

I have not much news to write at present. I am still in the same place and doing the same work.

Yours affectionately
John Smith

Tirlemont - 11. Stycznia 1855.

298

otrzymany w Paryżu
13. Stycznia 1855.
Lm.

Thochany Leonardzie

O zdolności do matematyki niezawzię można
osądzić trafnie, za nim umysł niedorotka niewerżmie i nie-
wykryje kierunku jakiegoś powożu. Czasem jedno pra-
widło, niezrozumiane dostatecznie, staje się kawada w dalfu
pojmosaniu; a atąd zmiechcenie i przyftumienie zdolności.
Ktatem takich w Wzemienciu, których miano za hebesów
w początkowych klassach — szeregótniej z matematyka szto
im tapy — późnij atoli własnje w matematyce pokazała
się ich zdolność — i obecnie do mocnych matematyków
naleria. O zdolności przeto Craykowskiich do matematyki
stanowięz powiedzieć niemożę. Adas ma upodobanie w historyi;
przyznaje się że matematyki niebardzo pojmuje; Wotadyś jest
większy od niego matematyk i więcej w niej smakuje:
kna prawidła; ale w ich zastosowaniu napotkał trudność;
i to go może od matematyki odchcić, i zdolnością znieć
w inny kierunek. — —

Proton. drugi. odebratę. — Siskulę. Olżarowik.

Journal de ...

Journal de ...

Journal de ...

21 Marca 1873,

299

119, rue du Chevaleret, Gare d'Orly.

Kochany Leonardzie,

Przełożona S^{to} Kazimierska donosi
Ci przesyłając: że z trójga dzieci
londyńca naszego, dwie córki zostały
przyjęte; chłopiec, nie.

Z moja rzecz konkursowa, w Krakowie
stało na tem, że mi przyznano drugą
nagrodę, to jest 250 zł. r., a piątą
odroczone do przyszłego roku.

W Poznaniu Professor Motty kilkoma
odczytami o moich poezjach ma razić
publiczność. Papiery więc moje nabierają
nieco wartości. Sciskam Cię. Okszarwki

2. März 1873

Herrn Dr. Schenker

Herrn Dr. Schenker

Herrn Dr. Schenker

Herrn Dr. Schenker

Herrn Dr. Schenker

Herrn Dr. Schenker

Herrn Dr. Schenker

Herrn Dr. Schenker

Herrn Dr. Schenker

Herrn Dr. Schenker

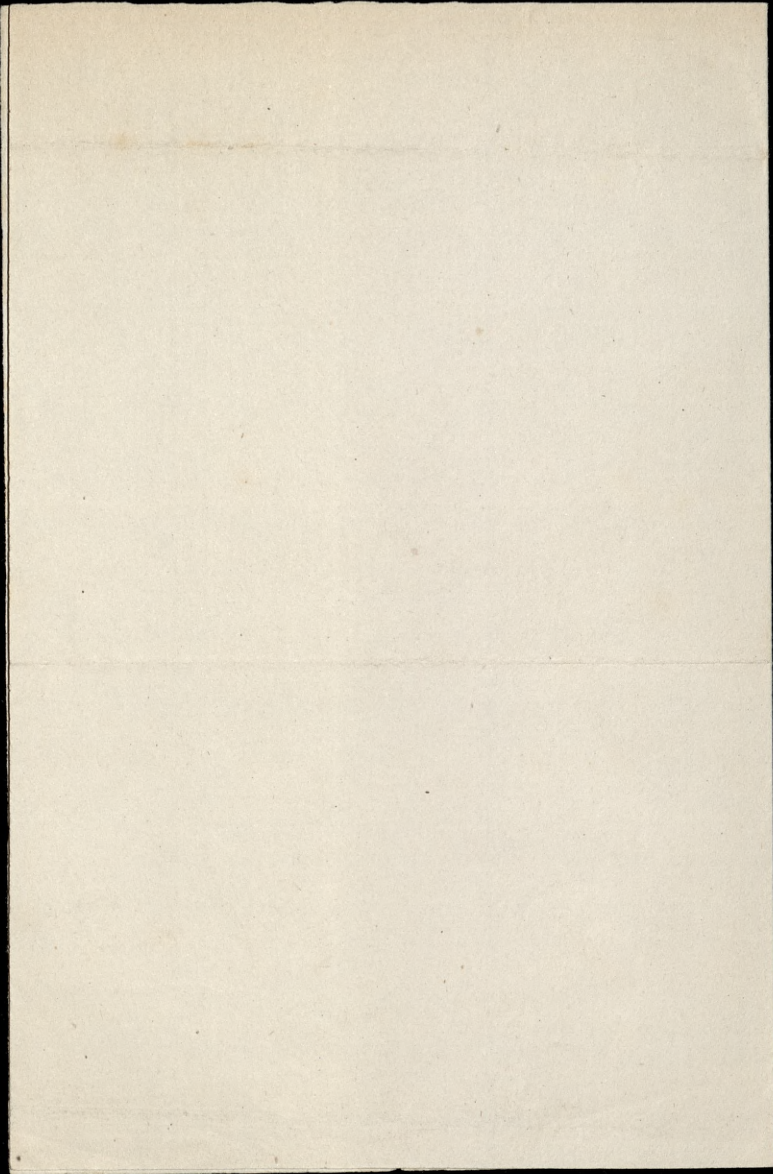
Herrn Dr. Schenker

Herrn Dr. Schenker

Herrn Dr. Schenker

Herrn Dr. Schenker

300

25 wrzesień. 1874. 301

Kochany Leonardzie.

Niemam już więcej papieru. —

Liczebnie pozostaje do przepisania mniejsza
potowa tomu; ale jest wiele jeszcze takich
listów, z których każdy dłuższy jest od dnia
całego. —

Chorowałam przez tydzień na wzburzenie się
żółci. Teraz mam się dosyć dobrze. Za to
siostry zaprzęły mnie do Zabawki drama —
tycznej na imieniny przetworzonej. Wziąłem
tęś "s Krzyża w peredyku. Wywijam się
tak żeby i wilk mógł być sytym i owieczki
całe. Zobaczymy co to s kogo będzie. —

Czy Bronisław Zaleski powrócił?

Sciskam Cię ..

T. Olizarowski.

1848

Dear Mother

I received your kind letter of the 10th and was glad to hear from you. I am well and hope these few lines will find you the same.

I have not much news to write at present. Everything is quiet here. I have been thinking much of late about the future.

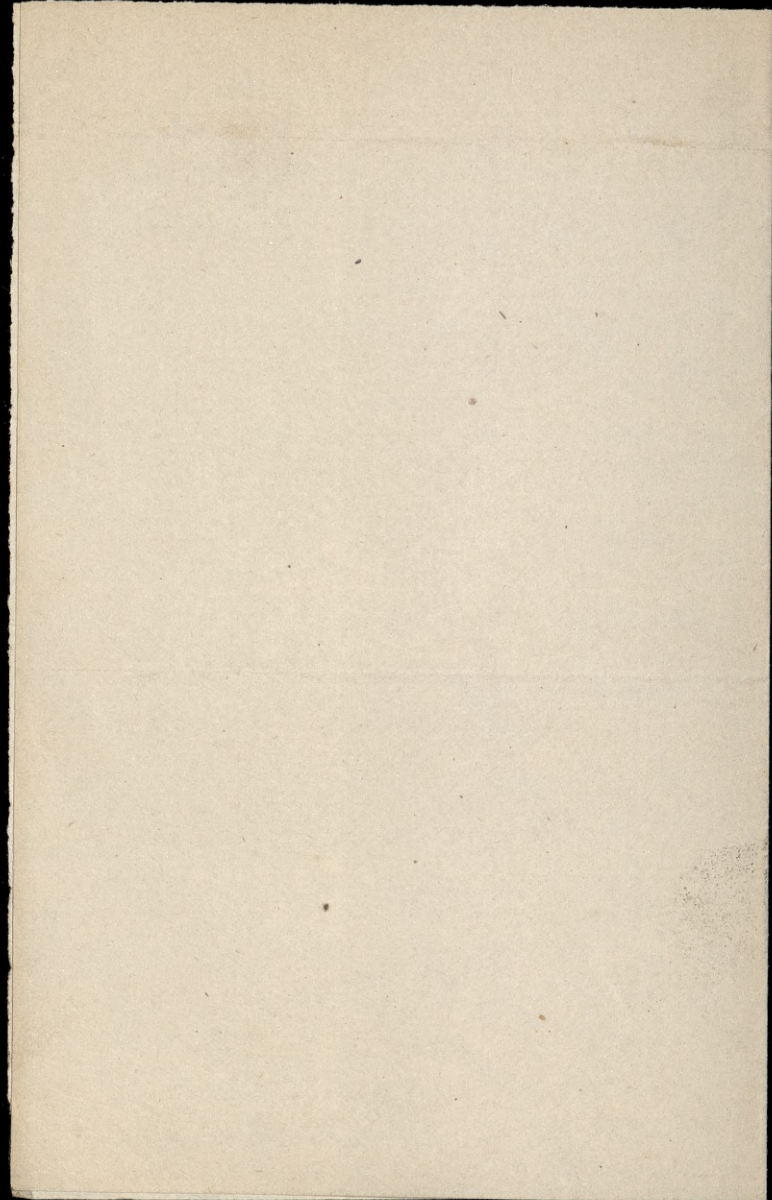
I have not much news to write at present. Everything is quiet here. I have been thinking much of late about the future.

I have not much news to write at present. Everything is quiet here. I have been thinking much of late about the future.

I have not much news to write at present. Everything is quiet here. I have been thinking much of late about the future.

309

23 stycznia, 1875. —

303

Kochany Leonardzie,

Larum w naszym obozie. Nowa chorągiew
oszczędności wywiesił, czy do wywieszenia doprowadził,
Rusteyko. Na tej chorągwi stoi wypisano: Jezeli
nie całkiem odmówić płacenia za leki dostarczane
naszemu domowi, to przynajmniej zmniejszyć o
połowe. Dla naszej to lekarki, prawie na jedno
wychodzi, co całkiem odmówić. Na to ja chciałem
nastreczyć rejteradę do homeopatyi, i zarazem do
świata pieśniowego wprowadzić nowość, pod postacią
ody homeopatycznej lub homeopatycznego sonetu:
lecz że niechcę nic mieć spólnego z Mikołajem, który
zucił się w objęcia homeopatyi, i w tych objęciach
znalazł rękę, która go o tego świata wyprowadziła, —
przeło, wpadłem na koncept, wymyśliłem: Rewolwer
Parnaski o czterech — sonetach. Pytam się tedy:

Czy

Czy uprzejmość Twoja zechce go wręczyć pani
Ab. Działyńskiej, s przygawkami i kwiatkami
humorystycznemi, na których Ci niezbywa?

Jeżeli się podejmiesz wręczenia, omiń rece i oczy
Rusteyki. On coś zakrawa na Adamastora u
przyładka naszej dobrej nadziei.

w razie odmowy dasz mi znać, a rewolwer niech
u ciebie zaczeka na dalsze rozporządzenie nim.

Sciskam Cie,

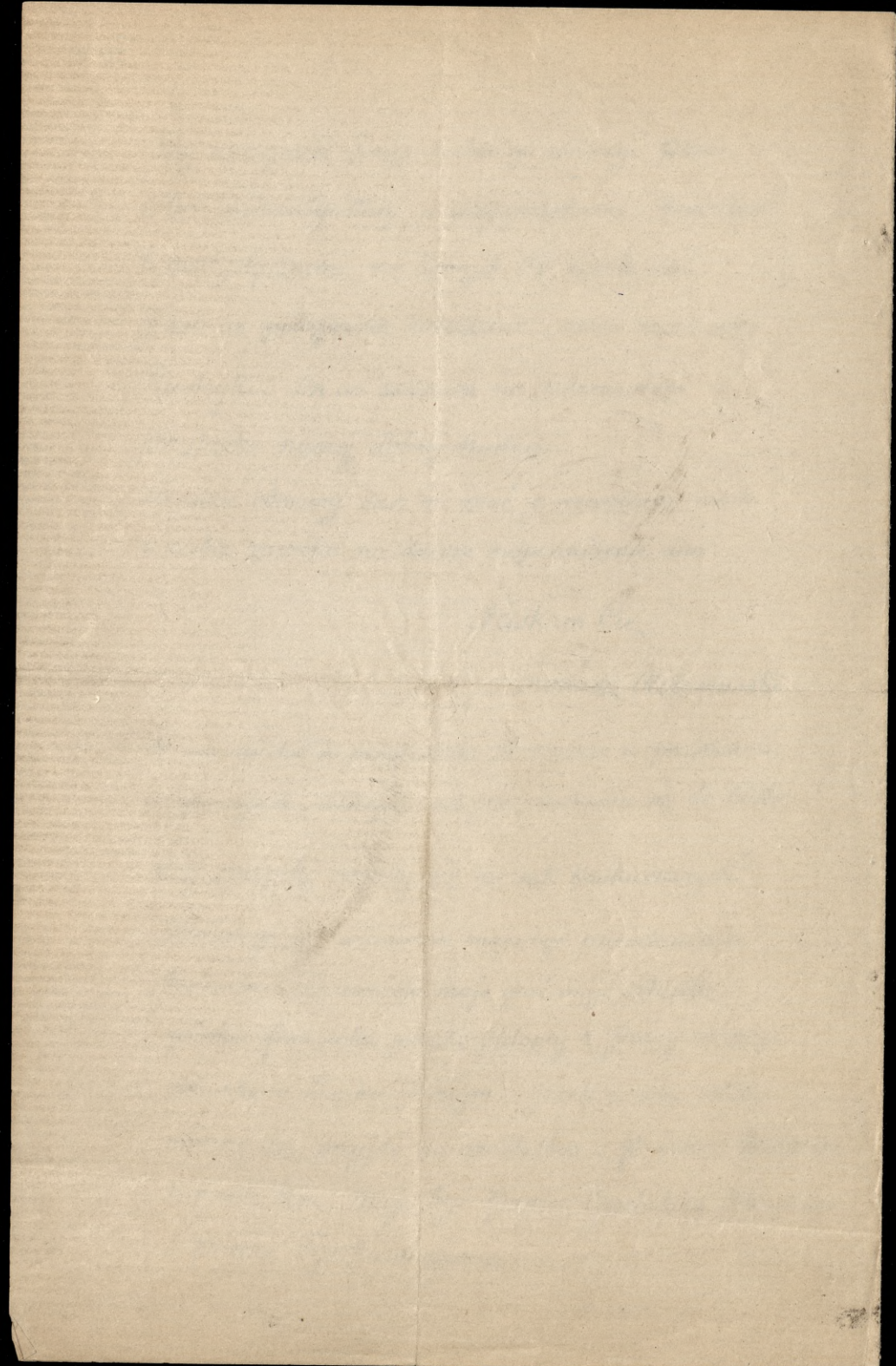
Tomasz Alizarowski.

To coś mi dał do przepisania, od dawna w przepisaniu
wypoczywa, czekając na porę dostania się do Ciebie.

Czy Omanki dostały się do rąk konkursowych?

2° Lutego, o 7 wieczorem maja być przedstawienia
teatralne. Dziewczeta maja grać moje sztuczke i
podobno francuska jakaś; Chłopcy z Juwisy odegrają
sztuczke: o Leszku Białym. Jeżeli ci więc ochota
nadarzy się, przyjdź na spektatora. Państwo Chodźkowie
zapewne będą. Maja być panie: Grocholska, Oskierkowa,
i panna Tyszkiewiczówna. —

304

24 Maja 1877. — Rue du Chevaleret, Gare d'Orly

305

Mochany Leonardzie,

Ze pani Generatowa weźmie obronę naszych Sióstr i naszego Zakładu, spodziewałem się po Jej uczuciu, rozumie i energii. Uczuła, że Siostrom liczącym Trydziesięci lat przeszło Sturby uświęcającej, należy się ioddźwiękność, sprawiedliwość, poszanowanie zastugi; zrozumiała, że odbierając Zakładowi te, przez które rozwinał się i utrzymał, jest namaxie sam Zakład na upadek. Do niech co chcą mówią, Zakład ten stoi na czterech filarach, którymi są Siostry: Mikulowska, Ludwika, Józefa i Stanisława. Tych zastąpić żadnemi innemi niemożna. Trzeba z bliska i bardzo zbliżka się przypatryć, ażeby, że się tak wyrazię, ukląc w sercu swoim polskiem i w duchu swoim polskim przed temi Siostrami.

Z boleścią widzę, że są, pomiędzy nami tacy, do których zdają się niemiec przystępu uczucia polskie święte, prawdziwie patriotyczne, prawdziwie chrześcijańskie. Ale wole niepośadzać o fałsz w patriotyzmie, o faryzeizm —

wolę

wolę widzieć brak tylko zastanawiania się nad tem
co czynią — brak pochodzący może tylko z niekompletu
władz umysłowych: w czem może nie ich wina.

Bo coż czynią? Dają oto już niby pokój siostrze
pretoronej, na siostrę Ludwikę wolać całą swą zawzię-
tość. Nie kijem, to patka.

Siostra Ludwika mogłaby może z uśmiechem politowania
i przebaczenia przyjąć to szalone echo petersburgsko-ber-
lińskie; ale siostra Mikutowska wręcz oświadcza: że który
pretorienstwo, skoro siostra Ludwika ^{stanie się} ~~padnie~~ ofiarą.....
a i my nierozstaniemy z gębami batwanów starych, albo
idiotów którym można nakazać milczenie. My mamy
krzyk w sercu. Krzyknijemy. Cała część miasta gdzie
mieszkamy krzyknie z nami; bo Sœur Louise jest
tu wszystkim znana, nad wszystkie inne siostry polskie
i francuskie uwazana i potrzebowana.

Radz dać pokój siostrze Ludwice; bo będzie upomnienie
się za nią. Jest to nasz wice-doktor, zawsze będący na za-
wołanie nasze, zawsze przy nas, a trzydziesto letnia praktyka,
wzdolniony do niesienia nam skutecznej pomocy, w raxach
gdy przyjdzie doktora nie może być tak rychte jak tego po-
trzeba wymaga. Łatwiej jest przesładowcom siostry Ludwiki
obyć się bez części serca i bez części mózgu, niż nam bez

Siostry

Siostry Ludwiłki

A i tego lekceważyć nienależy. Jest w partyżu
 121 Domois Siostr miłosierdzia. To może coś znaczyć;
 już i tak rozsypała się wieść o tym wypadku po partyżu,
 wpród nim do nas doszła. Postępek z Siostrą Ludwiłką
 może sprawić złe wrażenie na publiczności; bo może
 takoo stać się publicznym. Nie wiem czy z tego może być
 jaka przyjemność, jakie zadość uczynienie sobie.

Wdzięczność należy się pani Generałowej że się ujęła
 za naszymi Siostrami, a zatem i za nami. Oby zdołała
 przywrócić spokój temu Domoowi, i uczynić zarazem
 przystępą Niciu Władystawowi!

Biedne Siostry! jakże pomartwione! Ich try z tego
 powodu i ich zmartwienia stana, przed Bogiem.

Twój Tomasz Olizarowski.

Zanut, że Siostra Ludwiłka radzi przetożona, jest także
 podszyty — nie powiem czym.

Uważałeś może, iż podobnych zanutów używają,
 zwykłe ci, co sami lubią, radzić drugim, w których toma-
 wiają swoje sposoby i cele. Dla ludzi tego rodzaju niechętnie
 są osoby o charakterem. Nasza heroína jest niewiasta,

mocna, mocnego słowa, chociaż wesota i gawędziarka.

Oto przykład: podczas Komuny, Cztery Siostry Miłosierne, wystraszone ze swego Domu, znalazły schronienie w naszym. przychodzi Urzędnik Komuny; żąda wydania tych czterech Siostr. Ludwika, która zastępowała miejsce przetożonej, odpowiedziała: Nie wydam. — Urzędnik wpatrzył się w nią, uklonił się i odszedł.

To wrzechrądzstwo Ludwika jest albo optycznym złudzeniem, albo pretekstem. Można by jeszcze powiedzieć: że ona rządzi doktorem — bo, w jego nieobecności, zajmuje się chorobami, które zna, i do których ma samego doktora przepisy i instrukcje.

Także sam jest jej stosunek z przetożoną. A chociażby i wrzechrądziła zaktadem, niech, z taski swojej, powiedzą: co w tem złego?